

CENTRALE RAAD VAN BEROEP

KBW 1988/46

UITSpraak

Het bestuur der Sociale Verzekeringsbank als rechtsopvolgster van de Raad van Arbeid te Venlo, eiser,

tegen

M.M.H. van de L., te M, gedaagde.

I. ONTSTAAN EN LOOP VAN HET GEDING

Bij brief van 23 april 1987 heeft de Raad van Arbeid te Venlo (hierna: RvA) aan gedaagde kennis gegeven van een beslissing met betrekking tot de uitvoering van de Algemene Kinderbijslagwet (hierna: AKW). Een afschrift van die brief is aan deze uitspraak gehecht. De inhoud wordt geacht hier te zijn weergegeven.

De RvB te Roermond heeft bij uitspraak van 15 maart 1988 het tegen voormelde beslissing ingestelde beroep gegrond verklaard, de bestreden beslissing vernietigd en verstaan dat eiser een nieuwe beslissing neemt omtrent de aanspraken van gedaagde op kinderbijslag over het vierde kwartaal van 1984 en de vier kwartalen van 1985 met inachtneming van het in die uitspraak overwogene.

De RvA is van die uitspraak in hoger beroep gekomen. In het beroepschrift - met bijlagen - zijn de gronden uiteengezet waarop het hoger beroep berust.

Ingevolge art. XXVII tweede lid Wet van 26 nov. 1987, Stb. 533, houdende samenvoeging van de Raden van Arbeid en de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) tot een organisatie, worden na het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet (1 april 1988) wettelijke procedures en rechtsgedingen waarbij een RvA is betrokken, voortgezet door of tegen de SVB. Het geding is behandeld ter terechtzitting van de Raad op 3 jan. 1989, waar eiser zich heeft doen vertegenwoordigen door J.J.C. Raedts, werkzaam bij de SVB District Venlo, en waar gedaagde in persoon is verschenen met bijstand van adv. mr. R.L.M. Wijshoff-Vogelzang, te Roermond, als haar raadvrouw.

Als getuige, meegebracht door gedaagde, is gehoord J.A.M. van de L., te Roermond.

II. MOTIVERING

De feiten welke de eerste rechter blijktens rubriek 3 van de aangevallen uitspraak als vaststaand heeft aangenomen worden door pp. niet betwist en vormen ook voor de Raad uitgangspunt bij de beoordeling van het hem voorgelegde geschil.

In geding is of aan gedaagde bij de bestreden beslissing terecht en op goede gronden over het 4e kwartaal 1984 t/m het 4e kwartaal 1985 recht op kinderbijslag is ontzegd ten behoeve van het kind [naam kind], geboren 30 okt. 1977.

Bovenbedoelde weigering van kinderbijslag berust op de overweging dat het kind [naam kind], zijnde gedaagdes kleinzoon die deel uitmaakt van haar huishouden, niet als pleegkind

van gedaagde kan worden beschouwd, aangezien niet aan de eis is voldaan dat het als een eigen kind door gedaagde wordt opgevoed.

De eerste rechter is van oordeel dat eiser ten onrechte op basis van die overweging de gevraagde kinderbijslag heeft geweigerd. Hij is daartoe gekomen op grond van de volgende overwegingen:

"In art. 7 lid 7 AKW is bepaald dat een kind als pleegkind wordt beschouwd, indien het als eigen kind wordt onderhouden en opgevoed. Niet in geschil tussen pp. is dat klaagster [naam kind] volledig, althans nagenoeg volledig onderhoudt en dat hij op dit punt de positie van een eigen kind van klaagster inneemt. De Raad heeft geen reden om daarover anders te oordelen. Het geschil spitst zich derhalve toe op de vraag of klaagster [naam kind] als een eigen kind opvoedt. Betreffende dat geschilpunt is de Raad tot de volgende overwegingen gekomen:

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB blijkt dat die Raad van oordeel is dat een verzekerde slechts dan geacht kan worden een kind als eigen kind op te voeden als hij met betrekking tot de opvoeding de plaats inneemt van de ouders van dat kind en er in dit opzicht een verhouding tussen hem en dit kind bestaat als die van een ouder met zijn eigen kind. Ook heeft de CRvB als zijn oordeel uitgesproken dat het voor het ontstaan van een aanspraak op kinderbijslag noodzakelijk is dat een nauwe exclusieve relatie bestaat tussen het desbetreffende kind en degene die voor dat kind kinderbijslag aanvraagt en dat met name in een geval waarin gesteld wordt dat er sprake is van een pleegkind het bestaan van een zodanige relatie aannemelijk dient te worden gemaakt. Voorts moet, indien er nog een natuurlijke ouder in leven is, aannemelijk worden gemaakt dat de band tussen die ouder en het betrokken kind is verbroken en dat degene die zich als pleegouder presenteert de aldus opengevallen plaats heeft ingenomen. Uit de jurisprudentie van de CRvB blijkt verder dat die Raad grote betekenis hecht aan de vraag wie de juridische verantwoordelijkheid voor het betrokken kind heeft. Gelet op de evenweergegeven hoofdlijnen van de jurisprudentie van de CRvB, die de Raad als uitgangspunt neemt voor zijn beoordeling, moet enerzijds een bijzonder gewicht worden toegekend aan het feit dat de (natuurlijke) moeder van [naam kind] - de dochter van klaagster - in de desbetreffende kwartalen enigermate in contact met hem stond alsmede aan het feit dat die moeder bekleed was met de wettelijke voogdij, terwijl de (natuurlijke) vader toezienend voogd was. Anderzijds neemt de Raad op basis van de gedingstukken en de ter terechtzitting door klaagster en de moeder van [naam kind] afgelegde verklaringen een aantal feiten als vaststaand aan die er - in onderling verband bezien - op duiden dat klaagster en haar echtgenoot ten aanzien van de opvoeding van dat kind de plaats van de ouders hebben ingenomen. Met name de volgende feiten zijn in dit kader van belang:

- [naam kind] heeft vanaf zijn geboorte in de woning van klaagster gewoond en in haar gezin geleefd, zulks op een onderbreking van enkele maanden na, terwijl zijn moeder meestentijds elders verbleef.
- [naam kind] beschouwde klaagster en haar echtgenoot als zijn feitelijke vader en moeder. Dat blijkt o.m. uit de wijze waarop hij hen aansprak ("pap" en "mam").
- [naam kind] beschouwde zijn moeder als een oudere zus en had nagenoeg alleen contact met haar als afgeleide van de contacten die klaagster met zijn moeder had.
- Alle beslissingen betreffende de opvoeding, zowel de wezenlijke als die op het vlak van het dagelijks leven, werden door klaagster en haar echtgenoot genomen, terwijl de moeder van

[naam kind] slechts incidenteel en achteraf daarover werd geïnformeerd. Deze situatie bestond al sinds jaren voor de relevante periode.

De Raad merkt hieromtrent nog op dat hij er in onvoldoende mate van overtuigd is geraakt dat - zoals verweerder stelt - beslissingen omtrent [naam kind]'s opvoeding in overleg tussen zijn grootouders en zijn moeder genomen werden. Weliswaar is zowel in een buitendienstrapport van een ambtenaar van verweerder d.d. 9 juli 1985 als in een telefoonnotitie d.d. 29 juli 1985 als conclusie vermeld dat een zodanig overleg wel plaatsvond, maar het is voor de Raad voldoende aannemelijk geworden dat die conclusie met name gebaseerd was op de constatering dat er een goede verstandhouding bestond tussen klaagster en haar dochter en dat er wel sprake was van informatie - zij het achteraf - over de opvoeding.

- Alle contacten met instellingen, zoals scholen en de Raad voor de Kinderscherming, werden door klaagster en haar echtgenoot onderhouden.

- Tussen [naam kind] en zijn vader bestond in het geheel geen contact.

- Door alle betrokkenen die de Raad bekend zijn, wordt de in het van belang zijnde tijdvak bestaande situatie niet alleen als de definitieve maar ook als de meest wenselijke beschouwd. In de periode na dat tijdvak is daarin ook geen verandering gekomen. Het vorenstaande overziende en afwegende is de Raad tot het oordeel gekomen dat in de relevante periode - ondanks het feit dat de contacten tussen [naam kind] en zijn moeder niet volledig verbroken waren en zij zelfs nog de juridische zeggenschap en verantwoordelijkheid betreffende hem had - klaagster en haar echtgenoot ten aanzien van de opvoeding van dat kind de plaats van de ouders hebben ingenomen en er tussen hen en [naam kind] een nauwe exclusieve relatie bestond. Doorslaggevend voor het bereiken van dat oordeel is dat de Raad er niet aan twijfelt dat de contacten tussen [naam kind] en zijn moeder geheel losstonden van zijn opvoeding en dat zij daar zelfs niet indirect invloed op had. Van even groot belang is de vaststelling dat de juridische verantwoordelijkheid en zeggenschap door de moeder in ieder geval in de desbetreffende kwartalen - zo al ooit - niet feitelijk werd gedragen c.q. uitgeoefend, terwijl niets erop wijst dat dit later wel gebeurd is of nog ooit zal gebeuren. In de brief van de Raad voor de Kinderscherming d.d. 11 nov. 1987 aan 's Raads Vz. heeft de Raad voorts een afdoende verklaring gevonden voor het feit dat klaagster in de relevante periode (nog), geen stappen genomen heeft om tot het opdragen van de voogdij aan haar te komen. De Raad acht het al met al voldoende duidelijk dat er tussen [naam kind] en zijn moeder geen zodanige band (meer) bestond dat die in de weg zou kunnen staan aan het aannemen van een nauwe exclusieve relatie tussen klaagster en [naam kind].

Omtrent de stelling van verweerder dat [naam kind] in ieder geval in het vierde kwartaal van 1984 zich in de invloedssfeer van zijn moeder bevond, heeft de Raad doen wegen dat weliswaar in die periode de moeder tijdelijk weer bij haar ouders woonde, maar dat er geen enkele indicatie is dat zij zich toen anders ten opzichte van hem heeft opgesteld dan daarvoor en daarna. Uit het feit dat zij toen ernstige huwelijksproblemen had, kan veeleer worden afgeleid dat zulks niet het geval was.

De Raad is dan ook tot de slotsom gekomen dat verweerder niet terecht en niet op goede gronden kinderbijslag over het vierde kwartaal van 1984 en de vier kwartalen van 1985 aan klaagster heeft geweigerd op basis van de overweging dat [naam kind] niet als pleegkind zou kunnen worden beschouwd. De bestreden beslissing komt daarom voor vernietiging in aanmerking en beslist zal worden als aangegeven in rubriek 6."

Anders echter dan de eerste rechter is de Raad van oordeel dat de, in de aangevallen uitspraak overigens juist weergegeven, vaste jurisprudentie van de Raad ook in het onderhavige geval moet leiden tot de slotsom dat [naam kind] niet als pleegkind van gedaagde kan worden beschouwd. Uit de stukken blijkt dat [naam kind] op 30 okt. 1977 is geboren uit het eerste huwelijk van zijn moeder, die toen nog met haar echtgenoot bij haar ouders inwoonde. [naam kind] heeft vervolgens tot 3 maart 1982 afwisselend en afhankelijk van de huwelijks- en woonomstandigheden van zijn moeder bij resp. zijn moeder en zijn grootouders verbleven. Ook de moeder heeft in die jaren al dan niet met echtgenoot gedurende perioden bij gedaagde ingewoond. Aangezien [naam kind]s moeder, die uit haar tweede huwelijk ook een kind heeft, het niet aankon twee kinderen op te voeden en te verzorgen, is uiteindelijk in overleg tussen de moeder, gedaagde en de huisarts besloten [naam kind] bij gedaagde te laten verblijven. Van een vanaf de geboorte reeds bestaande feitelijke situatie van opvoeding en verblijf bij de grootouders kan dus niet gesproken worden. Vast staat voorts dat de band tussen [naam kind] en zijn moeder niet is verbroken. Ook al zullen haar bezoeken aan haar ouderlijk huis in hoofdzaak zijn ingegeven door de omstandigheid dat zij ook afgezien van [naam kind], sterke banden heeft met het ouderlijk gezin, dit neemt niet weg dat de banden die zij met [naam kind] heeft niet verbroken zijn en dat zij zich ook voor hem verantwoordelijk is blijven voelen. Naar zij ter terechtzitting heeft verklaard, zou zij mogelijk wel ingrijpen als het slecht met [naam kind] ging, bijvoorbeeld als hij bij zijn vader zou verblijven. Maar zij acht [naam kind] bij haar ouders in goede handen.

Ook al heeft zij dus de feitelijke verzorging en de dagelijkse gezagsuitoefening aan de grootouders overgelaten, de Raad kan er toch niet aan voorbij gaan dat de moeder met de voogdij is belast, dat bij haar de wettelijke verantwoordelijkheid ligt en dat niet onaannemelijk is dat zij daar zo nodig gebruik van zal maken.

Naar het oordeel van de Raad kan er in de in geding zijnde kwartalen dan ook niet gesproken worden van het opvoeden door gedaagde van het kind [naam kind] als een eigen kind van gedaagde, zodat hij toen niet als een pleegkind van gedaagde in de zin van art. 7 zevende lid AKW kon worden beschouwd.

Uit het vorenstaande vloeit voort dat als volgt moet worden beslist.

III. BESLISSING

De Centrale Raad van Beroep,

Recht doende:

Vernietigt de aangevallen uitspraak;

Verklaart het inleidend beroep alsnog ongegrond.

14 februari 1990